

Ольга Брагіна
ВОДА ПАМ'ЯТІ

Olha Brahina
woda pamięci

Biblioteka Poezji Ukrainy
W OBLICZU WOJNY
Seria druga

redakcja
Natalia Trochym
Krzysztof Czyżewski

Бібліотека української поезії
ПЕРЕД ЛИЦЕМ ВІЙНИ
Випуск другий

редагування
Наталя Трохим
Кшиштоф Чижевський

Ольга Брагіна
ВОДА ПАМ'ЯТІ

Переклали Юлія Федорчук і Наталя Трохим

Olha Brahina
woda pamięci

Przełożyły Julia Fiedorczyk i Natalia Trochym

POGRANICZE

SEJNY 2022

DZHEZVA

LVIV 2022

W. S. 22

*поки не перекреслиш все нічого не згадаєш
продовжуй вгадувати літери далі*

*dopóki wszystkiego nie skreślisz, niczego sobie nie przypomnisz
musisz odgadnąć litery*

* * *

буремні дев'яності, візьми свій келишок та пий цикуту
підворітень, сонних дворів, під'їздів, спальних районів
тебе обрали для жертovníка, золотом прикрасили
тілець, мов туша розділена на сектори, на стіні висить
якщо не вірили, цей світ виживе, а так не можна
що нам робити з ним
малювати хотів би, можливо, але писав музику
ми вигадуємо нові слова
тому що старі вже нічого не кажуть про нас

ця заправка вибухне скоро
масні плями на твоїх руках залишаться, маскувальні сітки
маски, навіщо комусь твоє обличчя сумне бачити
це надлишок суму
будь завжди всміхнена та комфортна
інакше даремно вас тут порахували
відрядили у світ
і чого вам тут більше всіх треба
чого вам тут не спиться, солодко не їється за розкладом
ніколи не втамувати спрагу
буремні часи мерехтять у пітьмі, ти це зовсім не ти
це хтось інший
і чого вам тут не живеться, як всім нормальним людям
вигадками якимось бавитеся, нащо ця дурість
бур'ян росте, осот росте, чорнобривці ростуть
буремні дев'яності вибили нас, як приз у тирі

* * *

szalone lata dziewięćdziesiąte, tu jest twój kieliszek, napij
się cykuty
zaułków, sennych podwórek, bram, dzielnic sypialnych
wybrano cię na ofiarę, ozłocono
cielec wisi na ścianie, jak poćwiartowana tusza
skoro nie wierzyliśmy, że świat może ocaleć, przecież tak
nie wolno
co mamy teraz z nim zrobić
może wolałby rysować, ale komponował
wypowiadamy coraz nowe słowa
skoro te stare już nic o nas nie mówią

ta stacja benzynowa niedługo wybuchnie
zostaną ci na rękach tłuste plamy, siatki maskujące
maski, po co ktoś miałby oglądać twoją smutną twarz
za dużo już smutku
bądź zawsze uśmiechnięta i zrelaksowana
w przeciwnym razie jesteś tu na darmo
zesłana na świat
czemu chcecie więcej
czemu nie sypiacie jak dzieci, nie jadacie regularnie
nie da się zaspokoić pragnienia
szalone czasy migoczą w mroku, ty to absolutnie nie ty
to ktoś inny
czemu nie możecie żyć jak zwykli ludzie
rozkoszować się fikcją, po co wam te głupstwa

останнього ведмедика зажуреного
або ти комусь потрібний, або ти мертвий
вибили пластмасу його ока з плюшу шкіри
тримай його тіло ні тепле, ні холодне біля грудей
тому що жахи приходять, кому ще втішити
кому втовкмачити, як пістолет біля скроні
тут нічого не буде, тримайся на відстані від усього навколо
ця нетривка історія стримує нас
інакше тут давно вже був би інший світ
а так просто ведмедик, механізм якого каже «агу»

chwasty rosną, oset rośnie, aksamitki rosną
szalone lata dziewięćdziesiąte, my upolowani jak nagroda
na strzelnicy
jak ostatnie smutne misie
ktoś cię weźmie, albo jesteś martwy
plastikowe oczko wyrwane z pluszu skóry
przytul to ciało, nie ciepłe nie zimne
bo nadchodzą koszmary i kto ma pocieszyć
kto wytłumaczyć, kiedy broń przy skroni
że nic się nie stanie, jednak trzymaj się z daleka od wszystkiego
powstrzymuje nas wątła historia
inaczej już dawno powstałby tu inny świat
tymczasem mamy misia z pozytywką, która mówi „gu”

* * *

волосся втрачати, мов пам'ять розмов про ніщо
чорна земля, що родить лише смуток надії
ми так не любимо один одного, що це вже майже любов
мов магніти, які ми привозили, клеїли міцно на двері
але нічого тут не втримати, були ми чи ні
обриси у пільмі сонячного світла
з іншого боку місяця живуть такі самі люди, але в них
незрозуміла мова
крізь спітніле від дихання скло намагаються торкнутися
чужої руки
були ми чи ні – ніхто не знає
вигадували якісь дурниці, немов це виправдання
чому б тобі не помовчати, наприклад
але життя, як сум вод підземних під містом, розбитим
у друзки
були ми чи ні – хай вгадають закреслені очі ікон
май на увазі, що серце колотиться, поки не стане
ластівкою або горобцем
ці метафори як заблукати, ці вигадки сну
будь-що може виявитися будь-чим – ми вже це проходили
торкаєшся вогню, а це льодяна крига
вечір холодний залишає опіки на шкірі
червоні льодяники-півні, пожежа
дмухай на воду, тепер це життя, це все мало так бути
все це має стосунок до сну
поки серце не перетворилося на пташку, потім ні

* * *

gubić włosy jak pamięć rozmów o niczym
czarna ziemia, która rodzi tylko smutek nadziei
tak bardzo się nie kochamy, że to prawie miłość
przywiezione z podróży magnesy mocno kleją się do drzwi
jednak niczego nie da się zatrzymać, czy byliśmy czy nie
kontury w mroku słonecznego światła
po jasnej stronie księżyca żyją tacy sami ludzie, tylko
mówią w niezrozumiałym języku
przez szybę zamgloną od oddechu próbują dotknąć cudzej ręki
nikt nie wie, czy byliśmy czy nie
wymyślaliśmy idiotyzmy, niby usprawiedliwienia,
na przykład czemu nie możesz milczeć
ale życie to lament podziemnej rzeki pod zniszczonym
miastem
byliśmy czy nie – niech odgadną przekreślone oczy ikon
pamiętaj, że serce bije, aż stanie się
jaskółką lub wróblem
ach te metafory pogubienia, te fikcyjne sny
wszystko może stać się czymkolwiek – już to znamy
dotykasz ognia, ale to jest lód
po zimnym wieczorze poparzona twarz
cukierki w kształcie kogucików płoną
dmuchaj na zimne, oto twoje życie, teraz jest jak trzeba
to wszystko łączy się ze snem
aż twoje serce stanie się ptakiem, potem już nie
dopóki rozpaczliwie bije w więzieniu z żeber i skóry

поки воно у в'язниці з ребер та шкіри б'ється у відчаї
звідси нікуди не втечеш, тебе вигадали для цього
вигадали, як теорему, яку неможливо довести
як безсоння перед світанком
коли з'являється світло у вікнах, вгадувати обриси чужих снів
одна вигадка не гірша за іншу має бути
зрештою всі ми рівні, хоча б у теорії
ми так не любимо один одного, що тепер ми назавжди разом
в очікуванні на зупинці

nie możesz stąd uciec, tu cię wymyślono
jak teoremat, którego nie da się dowieść
bezsenność przed świtem
kiedy w oknach pojawia się światło, żeby wydobywać
kontury cudzych snów
jedna fikcja nie może być gorsza od drugiej
w końcu wszyscy jesteśmy równi, przynajmniej w teorii
tak bardzo się nie kochamy, że teraz już połączeni na zawsze
czekaniem na przystanku

* * *

цей простір працюватиме, доки годинник не лусне
доки ці змерзлі тіла не перетворяться на попіл
мамо, тату, ми зникли, вісті звідси не доходять
у світ живих та впевнених у собі
нас викрили, викроїли кілька хвилин
та викрійка не зійшлася
затісно у світі, де все має бути, як є
хто нас вигидав, до цих в'язниць сенсу відправив
кам'яні мури історій – вирізати ім'я своє
що нас тут було замало чи забагато
як схильність до повноти буття, доповнення будуть потім
поки не перекреслиш все, нічого не згадаєш
продовжуй вгадувати літери далі
слово не складеться
ми маємо руйнувати мури
щоб дізнатися, що назовні
інакше це життя ніколи
не належатиме нам повністю

* * *

ta przestrzeń będzie działać póki nie pękną zegary
póki te zamrożone ciała nie obróćą się w proch
mamo, tato, zniknęliśmy, nie dotrą od nas żadne wieści
do świata żywych i pewnych siebie
wykryto nas, w parę chwil wykrojono
wzór, który jednak do niczego nie pasuje
za ciasno na tym świecie, gdzie wszystko musi zostać
po staremu
kto nas wymyślił, zamknął w więzieniach sensu
w czterech murowanych ścianach opowieści sygnowanej
przez autora
było nas za dużo lub za mało
tak jak pragnienia, żeby żyć pełnią życia, a całą resztę zostawić
na później
dopóki wszystkiego nie skreślisz, niczego sobie nie
przypomnisz
musisz odgadnąć litery
słowo samo się przecież niełoży
trzeba zburzyć ściany
zobaczyć co jest na zewnątrz
inaczej to życie nigdy
nie będzie naprawdę nasze

* * *

він каже: твої руки, немов лікарняні бинти на шії
мовчання, мов рідина в легенях, дихати більше нічим
тому ми говоримо те, що не має значення, те, що болить
розпеченим яблуком суму перетікає з повітря у кров
ми тут за сумісництвом мертві, та маємо рухами теплих судом
свій підтвердити вирок
ми невиліковно закохані в себе, тому ще живі
він каже: відчини вікно
нехай повітря цієї весни потрапить в кімнату
наша шкіра рясніє подряпинами від реальності
ми боїмося доторків, один одного, слів
тінь – як зворотня сторона світла – на підлозі росте
він каже: відчини вікно, у мене алергія на світ цей
та ми з ним зрослися, мов сіамський викидень
він каже, куди нам рухатись далі, я ствердно хитаю головою
ми розуміємо один одного без слів
життя могло бути простим, якщо не ускладнювати, але, ні
відчини вікно – там справжні люди живі йдуть у справах своїх
впевнені, що це потрібно
а ми здатні лише примітки переречити, шукаючи в них
себе
це наче виправдання нашого існування
з темряви у світло, потім знову в темряву
який сьогодні день?
там люди в масках з дешевої марлі
не впізнають один одного, тому вітаються

* * *

on mówi: twoje dłonie są jak opatrunek zaciśnięty na szyi
cisza jak płyn w płucach, już nie ma czym oddychać
więc rozmawiamy o tym, co nie ma znaczenia, co boli
przenika z powietrza do krwi – spieczone jabłko smutku
jesteśmy na wpół martwi, ciepłe, falujące spazmy potwierdzają
wyrok

zakochani w sobie bez nadziei, dlatego żyjemy
on mówi: otwórz okno
wpuśćmy do środka wiosenne powietrze
skórę mamy podrapaną od rzeczywistości
obawiamy się dotyku słów
na podłodze rośnie cień – lewa strona światła
on mówi: otwórz okno, mam uczulenie na świat
a jednak jesteśmy zrośnięci jak poronione bliźnięta syjamskie
on decyduje dokąd idziemy, ja kiwam głową na zgodę
rozumiemy się bez słów
gdyby nie komplikować, życie byłoby proste, ale nie
otwórz okno, na zewnątrz prawdziwi ludzie zajmują się
życiem

przekonani, że właśnie tak trzeba
my tylko przeglądamy notatki, szukając w nich siebie
jakby to nas miało uzasadnić
z ciemności na światło potem znowu w ciemność
jaki to dziś dzień?
na zewnątrz ludzie w tanich maskach z gazy
nie poznają się, dlatego się witają

тепле повітря змушує калатати серце, наче надія існує
наче в підвалини нашого існування її закладено взагалі
серце починає калатати, ти йдеш кудись
не розуміючи куди і навіщо, захлинаєшся повітрям густим
час не лікує, кохання не лікує, ліки не лікують
сама себе не втримаєш, розіб'єшся
ми вдаємо, що знайомі, він каже: йди

jest ciepło i serce bije, jakby istniała nadzieja
jakby stanowiła prastare źródło naszej egzystencji
serce zaczyna łomotać, idziesz dokądś
nie rozumiesz dokąd ani po co, dławisz się gęstym powietrzem
czas nie leczy, miłość nie leczy, leki nie leczą
nie przetrwasz o własnych siłach, zginiesz
udajemy, że się znamy, on mówi: odejdz

* * *

місто героїв забутої війни марить у напівсні
прибери мене звідси, мов кулю з плеча
на «Південній» автостанції присмак чабрецю у повітрі
ми поїдемо в темряву, себе збираючи знову
слів друзки розпадаються містом, якого немає
всі номери телефонів мовчать
навіть голос впізнати не зможеш, якщо відповідь буде
ствердна
нас вигадали, як і все навколо
у нас надто багато помилок, щоб вважати це реальністю
ми закреслимо пам'ять дворів та пателень пекельних, землі,
що горить
почнемо все спочатку, мов є тут початок і текст
говори, здається, зайве
нас вигадали, але нам боляче, немов живі
мовчати боляче, говорити теж навіщо
місто героїв прокинутись має, мотузка закоротка
від чужого відчаю скавучить

* * *

miasto bohaterów zapomnianej wojny majaczy półsennie
usuń mnie stąd jak kulę z ramienia
na stacji autobusowej „Piwdenna” unosi się aromat tymianku
pojedziemy w mrok pozbierać się od nowa
w mieście, którego nie ma spadają odłamki słów
milczą wszystkie telefony
a jeśli ktoś odpowie, nie rozpoznasz głosu
jesteśmy zmyśleni, jak wszystko dokoła
zawieramy zbyt wiele błędów, by uznać nas za fakty
wymażemy pamięć podwórek, piekielnych patelni i płonącej
ziemi
zaczniemy wszystko od nowa, jakby tu był początek i tekst
mówienie zdaje się zbędne
jesteśmy zmyśleni, tylko cierpimy jak żywi
milczenie boli mówić nie ma po co
miasto bohaterów musi się obudzić, ale lina jest za krótka
więc tylko jęczy od czyjejs rozpacz

* * *

земля горить у зоні відчуження, дим, шкіра обпечена звірів
продукти горіння у твоїй крові замість кисню в Страсну

П'ятницю

твої вікна брудні від пилу і диму в Чистий Четвер
та ні, чесно, ти їх просто не хотіла мити, посуд ще

примушуєш себе

а вікна – і так якось буде, на що там надворі дивитись
поодинокі перехожі в масках, та дихати нічим вже більше
не виходь на вулицю, не відчиняй вікна, пий багато води
дим застібає вулицю під комірць – до шиї

тіло наповнює втомою, наче не тільки-но прокинулась ти,
а ходила багато кудись

мозок починає згадувати панічні атаки десятирічної давнини
можливо, ти знову почнеш задихатися

або не почнеш, наче звикла до диму цього

через два дні Піст закінчиться, але апетит зник раніше
мов рана свідомості, гоїться надто повільно, мов попіл,

роздмухуєш ти

поодинокі перехожі у вранішніх відтінках диму

тут не надто багато варіантів переходу

куди ти йдеш, чи є у тебе якась мета, яку можна довести
або просто блукаєш, у теплій безвиході квітня розносиш

свій сум

що у тебе у сумці сутінки марлі

* * *

ziemia płonie w strefie wykluczenia, dym, poparzona skóra
zwierząt

zamiast tlenu w Wielki Piątek produkty spalania we krwi
twoje okna w Wielki Czwartek powalane od kurzu i dymu
szczerze mówiąc, nie chciało ci się ich myć, do zmywania
naczyń jeszcze się zmusiłaś

ale okna – jakoś to będzie, po co wyglądać na zewnątrz
paru przechodni w maskach, nie ma czym oddychać
nie wychodź, nie otwieraj okien, pij dużo wody
ulica zapięta na ostatni guzik od dymu – aż po szyję
ciało tak umęczone, jakbyś się nachodziła, a przecież dopiero
wstałaś

głowa zaczyna sobie przypominać napady paniki sprzed
dekady

może znowu zaczniesz się dusić,
albo nie zaczniesz, może już przywykłaś do tego dymu
post skończy się za dwa dni, ale apetyt zniknął wcześniej
jak zraniona pamięć, która goi się zbyt wolno, jak popiół,
który rozdmuchujesz

paru przechodni w porannych odcieniach dymu
tu nie ma wielu możliwości przejścia
dokąd idziesz, czy możesz udowodnić, że masz jakiś cel
czy tylko błądasz się w ślepych zaułkach kwietnia roznosząc
smutek

co masz w torbie czy to jest gaza zmierzchu

твої померлі дивляться на тебе, скрушно хитають головою,
нічого не вдається
цей лабіринт, у центрі якого згоріла земля
мертві звірі з хижими очима, пекло у нашому серці
не виходь з кімнати, не заходь у ліфт, не вдихай повітря
все мине, обіцяють, все має минути
згадувати молитви, забуті зі школи, додавати свої слова

patrzą na ciebie umarli i smutno kiwiają głowami, nic nie
pomaga

labirynt, w którym spłonęła ziemia

martwe zwierzęta o drapieżnych oczach, piekło w sercu

nie wychodź z pokoju nie wsiadaj do windy nie oddychaj

wszystko minie, obiecują, że wszystko musi minąć

przypominać sobie modlitwy wyuczone w szkole, dodawać
własne słowa

* * *

будьте уважні та обережні
жовто-гаряча квітка розквітає у скроні
серце тремтить, дихати нічим
будьте уважні та обережні
оберемки квітів та оберегів від колишнього зла
залишитись має лише одна-однісінька
самотужки пошита тобою маска для обличчя маленька
щоб всі молитви згадати, які колись слова плутали
хтось має тебе врятувати від себе, руки тримають бруд
будьте уважні та обережні
у місцях великого скупчення людей
у місцях непотрібного скупчення слів невиліковних
у твоїх дихальних шляхах живе, як кріт відчаю
як метелик вогню
вчорашні новини були кращими за сьогоднішні
надія полишає міста
будьте уважні та обережні
ви – це вже не ви
впізнають знайомі, ще сусіди іноді, але це тимчасово
жовто-гаряча квітка, отруйна пам'ять
за рогом нашого колишнього літа має бути
але, ні, немає
будьте уважні та обережні

* * *

bądźcie uważni i ostrożni
pomarańczowy kwiat zakwita przy skroni
serce wali, nie ma czym oddychać
bądźcie uważni i ostrożni
masz mnóstwo kwiatów masz amulety od starego zła
ale możesz zatrzymać tylko jedną
własnoręcznie uszytą maseczkę
żeby wszystkie modlitwy, które pogubiłaś, zostały
przypomniane,
ktoś musi cię uratować przed tobą, masz brudne ręce
bądźcie uważni i ostrożni
w dużych skupiskach ludzkich
w dużych, zbędnych skupiskach nieuleczalnych słów
w twoich płucach żyje rozpacz podobna do kreta
motyl ognia
wczorajsze wiadomości były lepsze niż dzisiejsze
nadzieja ucieka z miast
bądźcie uważni i ostrożni
wy – to już nie wy
znajomi i sąsiedzi jeszcze was poznają, ale już niedługo
pomarańczowy kwiat, zatruta pamięć
za rogiem minionego lata coś powinno być
ale nie ma
bądźcie uważni i ostrożni

* * *

як вода пам'яті, малюнки з попелу, кров лози виноградної
мрії, що все повернеться, мов Крим, лежить на долоні
зруйнований часом палац, повертайся туди, де тепло
метелики літають над ліхтарем
повертайся в міста кипарисів, залізних замків на воротах
скільки мовами присягалися ми ніколи не забувати
щороку вікно відчиняти, останнє тепло, як опік
пам'ятати все у містах кипарисів, палаців, радянської
забудови
пам'ять, мов серветку вологу для стомлених скронь
все має залишитися тобі, як дитинство, яке ніколи не
закінчиться
холодне море готельних кип'ятильників, гори у вікні
все має залишитися тобі просто за правилами правопису
назавжди

* * *

jak woda pamięci, rysunki w popiele, krew winorośli
marzenie, że wszystko wróci leży na dłoni jak Krym
pałac zniszczony przez czas, wróć tam, gdzie jest ciepło
chmura ciem nad latarnią
wróć do miast cyprysów, bram kutych z żelaza
w tyłu językach przysięgaliśmy, że nigdy nie zapomnimy
otworzyć okien, rok po roku, ostatnie ciepłe dni są jak
poparzenie
wszystko pamiętać z miast cyprysów, pałaców, sowieckich
budowli
pamięć jest wilgotną chusteczką dla zmęczonych skroni
musisz wszystko przechować, jak niekończące się dzieciństwo
zimne morze, czajniki hotelowe, widok gór za oknem
musisz wszystko przechować po prostu według zasad
ortografii na zawsze

* * *

на плиті «Тимчасово невідомий герой України» краплі
дощу, у венах кров зупиняється
мов трамвай, що не ходить вже тут, скасували,
а ти на зупинці, чекаєш
що всіх заберуть – нас не мали покинути тут
і країна, що з кров'ю римується, кров поглинає, сподійне
як тобі, тепло в землі новорічній, прозорій землі
білий комірець, старанно випрасуваний, мов зашморг
просодії
теплі ганчірки, як сороковини свята, тримай мене над
прірвою
говори зі мною, щоб не повторювати двічі
говори зі мною про щось до болю знайоме – будинки на лінії
вогню
міста, в яких для нас місця більше немає
креслення учнівським олівцем м'яким, олія з темним осадом
– бери все, що завгодно

* * *

na nagrobku z napisem „Tymczasowo Nieznany Bohater
Ukrainy” krople deszczu i krew zamiera w żyłach
jak wtedy, kiedy stoisz na przystanku, czekając na tramwaj,
który już nie kursuje tą trasą
kiedy czekasz z nadzieją, że zabierze wszystkich – bo nie
mogą nas tu przecież zostawić
w kraju, który rymuje się z krwią, który połyka krew jak
środek nasenny
jak ci ciepło w noworocznej ziemi, przezroczystej ziemi
jaki starannie wyprasowany biały kołnierzyk, pętla prozodii
czterdziestego dnia po śmierci ciepłe szmaty, trzymaj mnie
nad przepaścią
mów do mnie, żeby dwa razy nie powtarzać
mów do mnie o czymś do bólu znajomym – domy na linii ognia
miasta, w których nie ma już dla nas miejsca
uczniowskie rysunki miękkim ołówkiem, olej z ciemnym
osadem
– bierz co chcesz

* * *

в будинку Галшки Гулевичівни – таємний хід
вона ходить будинком, не запалює світло
холодна пустеля міського смутку, обирай серцем – каже
тобі реклама
тому що життя мелодрама і жах несмішний
лусне горіхом це місто навпомацки в темряву ночі
впаде та розіб'ється це місто з висоти власного зросту
ніхто тебе пригощати не хоче кров'ю винних ягід, тістом
пісним
лусне – та розбирай, що там написано, що то за літери
сняться щоночі
як рахувати ці літери, переносити їх на папір неохоче
твої пусті серця, твої зафарбовані темрявою очі
залюбки тебе тут приймали у під'їздах, листи з чужих
скриньок виймали
та якусь паперову пресу, годі вдавати з себе принцесу
опівночі карета перетвориться на пам'ять, повторюй
одне і те ж
скільки б не довелося містом блукати, за годинником стеж
кажуть, що кохання не має меж і ненависть не має меж
та я не відчуваю нічого такого, про що цікаво було б читати
але мовчати теж сум, та прозорі листівки у вікно кидати
хтось підбере та згадає тебе або не згадає
небо тліє, а не палає, час вмикати світло

* * *

w domu Halszki Hulewiczówny jest tajne przejście
ona chodzi po domu, nie zapalając światła
zimna pustynia miejskiego smutku, wybieraj sercem – mów
do ciebie reklama
życie to melodramat i nieśmieszny horror
to miasto pęknie jak orzech po omacku w ciemnej nocy
to miasto spadnie z własnej wysokości i rozbije się
nikt nie częstuje cię krwią winnych jagód, chudym ciastem
rozbije się – wtedy rozszyfruj co tam napisane, jakie litery
widzę w każdym śnie
jak policzyć te litery, jak z trudem przenieść na papier
twoje puste serca, oczy zamalowane ciemnością
ciepło przyjmowano cię w progach tego miasta, wyjmowano
listy z cudzych skrzynek
i jakąś papierową prasę, ale już starczy pozowania
na księżniczkę
o północy kareta przemieni się we wspomnienie w kółko
to powtarzaj
nieważne jak długo przyjdzie ci się błąkać, słuchaj się zegarka
podobno miłość nie zna granic i nienawiść nie zna
ale nie czuję nic, o czym ciekawie byłoby przeczytać
milczenie jest smutne, to jakby wyrzucać przezroczyste
pocztówki przez okno
ktoś podniesie i przypomni sobie ciebie albo nie przypomni
niebo się tli, już nie płonie, czas zapalić światło

* * *

багато письменників, які отримали в тридцяті
ордер на квартиру в «Роліті», потім були вбиті
куля в скроні застрягла, мов речі, які ще не встигли
розпакувати
так вкриваються пилом у коридорі, стають непотрібні раптом,
зменшуються поволі
співіснування імен у тісних закутках, хто має отримати
ці ключі
нас навчили мовчати, і ти мовчи
коли назбирається їх достатньо, щоб отримати приз
втішальний
викупити торшер, який так пасував пустелі вітальні
ми шукаємо один одного в пітьмі, озираємось
коли чуємо кроки вулицями чужими, гострими кутами
дворів
Київ скривавлений – чорний метелик в обіймах торшеру
згорів
перетворився на попіл, візерунок бруду на шкірі мешканців
напівпідвалу
сонця південного плями на стелі, надії зустрітись замало

* * *

wielu spośród pisarzy, którzy w latach trzydziestych
dostali przydział na mieszkanie w „Rolicie”, następnie zginęło
od kul uwięzionych w skroniach jak bagaże, których
nie zdążyli rozpakować
zakurzone w przejściach, nagle niepotrzebne i kurczące się
z upływem czasu
współlistnienie imion w ciasnych zakamarkach, kto ma teraz
dostać ten klucz
nauczono nas milczeć i ty także milcz
aż zapracujesz na nagrodę pocieszenia
i odkupisz lampę podłogową, tak pasującą do pustyni salonu
szukamy się w ciemnościach, rozglądamy
słyszymy kroki na obcych ulicach i w ostrych kątach podwórek
Kijów krwawi – czarny motyl spłonął w objęciach lampy
obrócił się w popiół, wzór brudu na skórze mieszkańców
sutereny
plamy południowego słońca na suficie, za mało nadziei
na spotkanie

* * *

йди працювати на фабрику, де виготовляють ляльок
розфарбовувати їхні дитячі голови, фарбувати в тілесний
колір
надавати їм здивований вираз обличчя, подив перед світом
вкладати в їхні незмигні очі, нехай всім буде щастя
йди на конвеєр з виготовлення секретної продукції
уламки якої знищать всіх ляльок світу
їхні сумно похилені голови, клоччя волосся
у нашому місті в людей маленька зарплата, ми не винні
треба чимось дітей годувати
зарплату видавали продукцією, кому її тут продаси, нікому
не треба
краса вимагає жертв, мистецтво вимагає жертв, життя
вимагає жертв
навколо лише жертви
роль особи в історії перебільшена, обираєш найменше зло
натуральний барвник листя капусти для свіжості шкіри

* * *

zatrudnij się w fabryce lalek
będziesz malować ich dziecięce głowy, barwić na cielisty kolor
nadawać zdziwiony wyraz twarzy, będziesz zdziwienie
światem
wkładać w ich niemrugające oczy, niech się wszystkim
szczęści
zatrudnij się przy linii produkującej tajemnicze wyroby
których odłamki zniszczą wszystkie lalki świata
ich smutno pochylone głowy, sztuczne włosy
zarobki są niskie w naszym mieście, to nie nasza wina
trzeba czymś nakarmić dzieci
zamiast pensji wydają towary, komu je tutaj sprzedasz, nikt
nie potrzebuje
piękno wymaga ofiar, sztuka wymaga ofiar, życie wymaga
ofiar
wokoło same ofiary
rola jednostki w historii przesądzona, wybierasz mniejsze zło
naturalny barwnik liści kapusty dla odświeżenia skóry

ОЛЬГА БРАГІНА

Поетеса, письменниця, перекладач. Народилася 1982 року в Києві. Закінчила факультет перекладу Інституту філології КНУ ім. Т. Шевченка.

Дебютувала в 2011 р. збіркою «Апplikации». Авторка чотирьох поетичних збірок, книжки малої прози «Призми Плеромії» (2021) та роману «Пелікани» (2021).

Вірші Ольги Брагіної друкувалися в багатьох поетичних антологіях, зокрема й закордонних: *Ukraine in the Work of International Poets* (Лондон, 2022); *Invasion. Ukrainian Poems about the War* (Дублін, 2022); *Przewodnik po zamienianym terenie* (Вроцлав, 2016) та *Ukrainska nadzieja/Українська надія* (Варшава, 2017).

Переклала російською кілька збірок англійських поетів: Кеті Фарріс, Джоя Харджо та Джона Хая.

OLHA BRAHINA

Poetka, pisarka i tłumaczka. Urodziła się w 1982 roku w Kijowie. Ukończyła translatoologię w Instytucie Filologii Kijowskiego Uniwersytetu Narodowego im. T. Szewczenki.

Debiutowała w 2011 roku tomem *Aplikacje*. W swoim dorobku twórczym ma jeszcze trzy inne tomy poezji, a także tom miniatur prozatorskich *Pryzmy pleromy* (2021) oraz powieść *Pelikany* (2021).

Wiersze Olgi Braginy ukazały się w wielu antologiach poetyckich, m.in. *Ukraine in the Work of International Poets* (Londyn 2022) oraz *Invasion. Ukrainian Poems about the War* (Dublin 2022); w Polsce m.in. w *Przewodnik po zaminowanym terenie* (Wrocław 2016) oraz *Ukraińska nadzieja/Українська надія* (Warszawa 2017).

Jest autorką przekładów zbiorów poezji angielskojęzycznej na język rosyjski, m.in. Katie Farris, Joy Harjo i Johna Higha.

ЮЛІЯ ФЕДОРЧУК

Поетеса, письменниця, перекладачка, викладачка Інституту англійських студій Варшавського університету, засновниця (разом з Філіпом Шпрінгером) школи екопоетики при Інституті репортажу. Лауреат премії ім. Віслави Шимборської за поетичну збірку «Псалми» (2018).

Авторка низки перекладів з англійської: книжки оповідань Лаури (Райдінг) Джексон «Корона для Ганса Андерсена», її ж віршів та есеїв «Коловорот чудес»; творів Лорі Андерсон «Мова майбутнього»; віршів Форреста Гандера «Будь коло мене».

Юлія переклала також есей Джона Ешбері, присвячений поезії Ловелла Беддо та Лаури Райдінг, для книжки Ешбері «Інші традиції». На шпальтах літературних журналів публікувалися вірші американських поетів, зокрема Воллеса Стівенса та Джона Ешбері, у її перекладі.

НАТАЛЯ ТРОХИМ

Мене звати Наталя Трохим – по чоловікові. Раніше називалася інакше: Наталя Приходько – по татові. Але, як би там не було, мама привела мене на світ під зимові зорі. Відтоді чую ті зорі над собою і навіть, може, шукаю по них дорогу... Буває, збиваюся на манівці – але зорі не винні: просто зір

JULIA FIEDORCZUK

Poetka, pisarka, tłumaczka, nauczycielka akademicka w Instytucie Anglistyki Uniwersytetu Warszawskiego, założycielka (wraz z Filipem Springerem) Szkoły Ekopoetyki przy Instytucie Reportażu. Jest laureatką Nagrody Poetyckiej im. Wisławy Szymborskiej za tom wierszy *Psalmy* (2018).

Autorka przekładów z języka angielskiego, m.in. opowiadań Laury (Riding) Jackson (*Korona dla Hansa Andersena*) oraz jej wierszy i esejów (*Obroty cudów*), a także utworów Laurie Anderson (*Język przyszłości*) i wierszy Forresta Gandera (*Bądź blisko*).

Przełożyła eseje Johna Ashbery'ego o poezji Lovella Beddoesa i Laury Riding, zamieszczone w książce Ashbery'ego *Inne tradycje*. W czasopiśmie literackich publikowała przekłady poetów amerykańskich, w tym Wallace'a Stevensa i Johna Ashbergo.

NATALIA TROCHYM

Nazywam się Natalia Trochym, po moim mężu. Kiedyś miałam inne nazwisko: Prychod'ko, po ojcu. Mama przyniosła mnie na świat pod zimowymi gwiazdami. Od tamtej pory czuję je nad sobą i pośród nich szukam swojej drogi. Czasem się gubię, ale nie one są temu winne, po prostu mam słaby wzrok

у мене поганий, і в темряві я геть нічого не бачу, крім зір. А при світлі та ще й в окулярах я бачу все, що треба (все, що хочу).

Тому, ставши з віком розумнішою (обачнішою), ніколи не ходжу в темряві сама – тільки при світлі. Відтоді дорога здається прямишою. Але і крива дорога теж подобалася мені, хоча й хотілося інколи з неї зійти, як з марафонської дистанції.

Я – фаталістка. Вірю в долю, і взагалі я – вірю. Це мене рятує. Я наївна і непрактична, не вмію жити в цьому світі – але стараюся (може, колись навчуся).

Отже: я народилася 26 січня 1967 року в місті Хмельницькому, закінчила загальноосвітню і музичну школу, вчилася в медінституті, закінчила Львівський університет. Працювала санітаркою оперблоку, вебмейкером на фірмі, керівником дитячої літературно-перекладацької студії, викладачем в alma mater. Зараз – редактор, перекладач, директор видавництва «Джезва». Мама трьох дітей, бабуся шістьох внуків. Живу у Львові.

Все життя пишу – вірші і прозу. Авторка 7 оригінальних збірок і приблизно 30 перекладних видань.

Перекладаю з англійської, польської, литовської, білоруської, чеської, грузинської.

Лауреат премії Рильського (2009 р.) за переклад роману Салмана Рушді *Опівнічні діти*.

i po ciemku nie widzę nic oprócz gwiazd. Dlatego, mądrzejąc z wiekiem, nie chodzę już sama w ciemności. Dzięki temu moja droga wydaje się prostsza. Ale ta kręta też mi się podobała, choć nie raz pragnęłam z niej zejść, jak się schodzi z biegu maratońskiego.

Jestem fatalistką. Wierzę w przeznaczenie i w ogóle – wierzę. To mnie ratuje. Jestem naiwna i niepraktyczna, nie umiem żyć na tym świecie, ale próbuję...

Urodziłam się 26 stycznia 1967 roku w mieście Chmielnicki. Ukończyłam średnią szkołę muzyczną, a potem medycynę na Uniwersytecie Lwowskim. Pracowałam jako pielęgniarka przy operacjach, tworzyłam strony internetowe, kierowałam studium tłumaczeń literatury dla dzieci, wykładałam w swojej Alma Mater. Obecnie jestem redaktorką, tłumaczką i dyrektorką wydawnictwa „Dzhezva”. Mam trójkę dzieci i sześcioro wnuków. Mieszkam we Lwowie.

Całe życie piszę. Jestem autorką siedmiu książek poetyckich i prozatorskich oraz blisko trzydziestu książek w moim przekładzie (z angielskiego, polskiego, litewskiego, białoruskiego, czeskiego i gruzińskiego). Za przekład *Dzieci północy* Salmana Rushdiego w 2009 roku otrzymałam nagrodę Maksyma Rylskiego.

Spis treści

*** (буремні дев'яності візьми свій келишок...)	8
*** (szalone lata dziewięćdziesiąte tu jest twój kieliszek...)	9
*** (волося втрачати мов пам'ять розмов про ніщо...)	12
*** (gubić włosy jak pamięć rozmów o niczym...)	13
*** (цей простір працюватиме доки годинник не лусне...)	16
*** (ta przestrzeń będzie działać róki nie pękną zegary...)	17
*** (він каже твої руки немов лікарняні...)	18
*** (on mówi: twoje dłonie są jak opatrunek...)	19
*** (місто героїв забутої війни...)	22
*** (miasto bohaterów zapomnianej wojny...)	23
*** (земля горить у зоні відчуження дим...)	24
*** (ziemia płonie w strefie wykluczenia, dym...)	25
*** (будьте уважні та обережні...)	28
*** (bądźcie uważni i ostrożni...)	29
*** (як вода пам'яті, малюнки з попелу...)	30
*** (jak woda pamięci, rysunki w popiele...)	31
*** (на плиті...)	32
*** (na nagrobku z napisem...)	33

* * * (в будинку Галшки Гулевичівни – таємний хід...)	34
* * * (w domu Halszki Hulewiczówny jest tajne przejście...)	35
* * * (багато письменників, які отримали в тридцяті...)	36
* * * (wielu spośród pisarzy, którzy w latach trzydziestych...)	37
* * * (йди працювати на фабрику...)	38
* * * (zatrudnij się w fabryce...)	39
Nota o autorce	40
Noty o tłumaczkach	42

Grafika

Wiesław Szumiński

Projekt okładki

Julia Szekeť

Redakcja i korekta

Aneta Kamińska

Iryna Mularczuk

Skład

Anita Szejder

© Olha Brahina

© Julia Fiedorczyk

© Natalia Trochym

© Fundacja „Pogranicze”

ISBN: 978-83-66143-63-0

Wydawca

Fundacja „Pogranicze”

Piłsudskiego 37, 16-500 Sejny

tel. 87 565 03 69

e-mail: wydawnictwo@pogranicze.sejny.pl

<http://www.pogranicze.sejny.pl>

Współwydawca

ТОВ „Видавництво Джебза”

79005, Україна, м. Львів.

тел. 0934526074

e-mail: lysty.natali@gmail.com

Свідоцтво суб'єкта видавничої діяльності ДК №4961 від 19.08.2015

Druk i oprawa

Mazowieckie Centrum Poligrafii Sp. z o.o., Marki